52703

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 03.11.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

Türkiye genelinde kışlık hububat (buğday, arpa) ekim sezonunun yoğunlaştığı sonbahar aylarında, çiftçilerimiz taban gübresi fiyatlarındaki fahiş artışlar nedeniyle ciddi bir girdi kriziyle karşı karşıyadır. Tarımsal üretimde verim ve kaliteyi doğrudan belirleyen DAP (18-46-0), Üre ve kompoze gübrelerin ton fiyatlarının döviz kurları ve hammadde maliyetleri gerekçesiyle astronomik seviyelere tırmanması, üreticimizin toprağa yeterli miktarda gübre atmasını imkânsız hale getirmektedir. Çiftçinin tarlaya eksik gübre atması veya hiç gübre atamaması, 2027 hasat döneminde stratejik ürünümüz olan buğdayda ciddi rekolte kaybına ve gıda enflasyonuna yol açacaktır.

Öte yandan, fahiş fiyatları fırsat bilen denetimsiz merdiven altı üreticilerin piyasaya sürdüğü sahte, tağşişli ve içeriğinde etken madde bulunmayan gübreler tarım sahalarında yaygınlaşmaktadır. Gübre Takip Sistemi (GTS) ve DNA barkod uygulamalarına rağmen sahte gübrelerin piyasada serbestçe dolaşabilmesi, hem çiftçimizin binbir emekle ektiği tohumun çimlenmemesine ve toprağın çoraklaşmasına hem de milyonlarca liralık milli servet kaybına neden olmaktadır.

Türkiye'nin gübre üretiminde doğalgaz, fosfat ve amonyak gibi temel hammaddelerde yüzde 90'ı aşan oranda dışa bağımlı olması, küresel fiyat dalgalanmalarının doğrudan yerli çiftçinin sırtına yüklenmesi sonucunu doğurmaktadır.

Bu çerçevede;

1. 2026 yılı sonbahar ekim dönemi itibariyle Türkiye genelinde DAP, Üre ve 20-20-0 taban gübrelerinin ton başına ortalama piyasa fiyatları nedir? Son bir yılda gübre çeşitlerindeki yıllık fiyat artış oranı yüzde kaç olarak gerçekleşmiştir?
2. Artan gübre maliyetleri karşısında hububat üreticisinin ekim yapabilmesini güvence altına almak amacıyla, Tarım Kredi Kooperatifleri ve kamu bankaları aracılığıyla gübrede doğrudan sübvansiyon veya faizsiz ayni avans verilmesi planlanmakta mıdır?
3. 2025 ve 2026 yıllarında piyasada yapılan denetimlerde içeriği standartlara uygun olmayan, sahte veya tağşişli olduğu tespit edilen toplam gübre miktarı ne kadardır? Bu kapsamda ceza uygulanan veya faaliyeti durdurulan işletme sayısı kaçtır?

52703

4. Gübre Takip Sistemi'nin (GTS) sahadaki etkinliğini artırmak ve karekod/barkod kopyalaması yoluyla piyasaya sürülen sahte gübreleri engellemek adına il ve ilçe tarım müdürlüklerince uygulanan periyodik laboratuvar analizlerinin sayısı nedir?
5. Türkiye'nin kimyevi gübre hammaddelerinde dışa bağımlılığını azaltmak, yerli gübre fabrikalarının (GÜBRETAŞ, BAFGAŞ vb.) tam kapasite yerli kaynaklarla üretim yapmasını sağlamak üzere kamu öncülüğünde yeni bir yatırım stratejisi yürütülmekte midir?